

Programma : Wonen & Werken
Onderwerp : Afdoening toezegging T-205: aanvullende informatie Groenbeleid Uithoorn 2025- 2035
Zaaknummer : 2025-068060
Van : College van burgemeester en wethouders
Portefeuillehouder : F. Hoekstra
Datum : 3 september 2025

Bijlagen

Bijlage 1 - Beantwoording openstaande vragen commissie 14 mei 2025.
Bijlage 2 - Lijst beantwoording vraag 6a inwonersenquête.

Inleiding

Tijdens de commissiebehandeling van het Groenbeleid Uithoorn 2025 op 14 mei 2025 hebben meerdere commissieleden uitgesproken behoefte te hebben aan meer inzicht op de praktische uitvoering van het beleid. Er is gevraagd om meer duidelijkheid over de beleidsmatige keuzes en de praktische doorwerking ervan. Onder andere was er onduidelijkheid over hoe dit stuk zich verhoudt tegenover andere gemeentelijke stukken. Ook is gevraagd aan te geven wat er met de input van de Groengroep Uithoorn is gedaan. Begrijpelijk, want zonder concrete maatregelen lijkt het risico te bestaan dat ambities niet worden waargemaakt. Toch is er bewust gekozen voor een beleidsplan op hoofdlijnen.

In dit raadsbericht wordt op een aantal openstaande vragen van commissieleden en op de inbreng van de Groengroep Uithoorn ingegaan. De antwoorden op de resterende vragen die niet in dit bericht zijn opgenomen, zijn te vinden in Bijlage 1. In bijlage 2 is de lijst met beantwoording van de open antwoorden van de inwonersenquête te vinden.

Met dit raadsbericht geven wij invulling aan toezegging T-205, waarin is toegezegd om de genoemde punten nader toe te lichten:

- de status van het stuk
- waar zitten we in het proces
- welke besluitvormingsmomenten komen hierna
- de beantwoording van de nog openstaande vragen
- wat er is/wordt gedaan met de input van de Groengroep.

We gaan in op:

- 1) Waar leidt dit Groenbeleid naar toe?
- 2) Waarom staan er globale beleidsmaatregelen in het plan en geen gedetailleerde (concrete) maatregelen?
- 3) Op welke manier worden de uitvoering, juridische borging, en participatie toepasbaar?
- 4) Hoe past het Groenbeleid binnen de instrumenten van de Omgevingswet en wat willen we ermee bereiken?

Inhoudelijke informatie

1. Waar leidt dit Groenbeleid naar toe?

Het Groenbeleid 2025–2035 is gemaakt als antwoord op grote uitdagingen zoals klimaatverandering, afname biodiversiteit en de wens voor een gezonde leefomgeving. Het is gebaseerd op de omgevingsvisie Uithoorn 2040 en een uitwerking van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) 2020–2030. Het Groenbeleid helpt bij het behouden, verbeteren en ontwikkelen van het groen in Uithoorn. In dit plan staat hoe we het beleid willen uitvoeren en ontwikkelen voor het openbaar groen. Het is de eerste stap waarbij we van technisch sturend werken naar maatschappelijk sturend werken gaan.

De belangrijkste stap voorwaarts in het document is daarom ook uw besluit dat het groen een gelijkwaardige benadering krijgt in de afweging om te komen tot een waardevolle inrichting van de openbare ruimte. Uit de analyse

blijkt immers dat dit in het verleden nog onvoldoende gebeurde in herinrichtingsprojecten en gebiedsontwikkelingen. Met deze uitspraak wordt groen volwaardig meegenomen in de plannen en is het niet meer de aankleding als sluitpost. Daarnaast wordt hiermee ook de stap gezet om van technisch het groen te monitoren naar het monitoren op maatschappelijk effecten te gaan. Dit zal niet in één keer kunnen, ook gezien het beschikbaar budget maar stapsgewijs opgepakt worden de komende jaren.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn er nieuwe manieren nodig om visie, beleid, regelgeving en uitvoering vast te leggen. Het Groenbeleid wordt straks een belangrijk onderdeel van de gebiedsprogramma's. In het Groenbeleid hanteren we daarom het principe van oplossingsvrij beleid. Oplossingsvrij beleid houdt in dat beleid de richting en kaders aangeeft maar niet "het hoe" omschrijft (oplossingsgericht). Dat geeft de uitvoerder en beheerder straks de vrijheid om zelf te bepalen welke manier er toegepast kan worden in de uitvoering.

2. Waarom staan er globale beleidsmaatregelen in het plan en geen concrete maatregelen?

a. Strategisch Groenbeleid

Het Groenbeleid heeft een strategisch karakter en is bedoeld als richtinggevend kader voor het openbaar groen. Het benoemt waarden, doelen en uitgangspunten die richting geven aan keuzes in inrichting, beheer en participatie. Globale maatregelen zijn de fundering van oplossingsvrij beleid. Ze geven richting en een duidelijk doel. Tegelijk is er ruimte om per situatie een passende oplossing te kiezen. Zo kunnen we bij andere onderwerpen in de beperkte openbare ruimte, zoals wonen, parkeren en energie, toch zorgen dat we bijdragen aan een groenere toekomst. Deze flexibiliteit is essentieel om doelgericht te werken aan een betere en gezonde leefomgeving.

In dit stuk, dat tussen strategisch en tactisch in zit, zijn de kaders opgenomen op hoofdlijnen WAT we willen bereiken door dat groen als gelijkwaardig middel in te zetten. De precieze uitwerking, dus het HOE, komt in de beheerplannen die worden opgenomen in de gebiedsprogramma's. Deze beheerplannen worden door het college vastgesteld omdat het om uitvoeringsbeleid gaat.

Concrete regels versus maatwerk in de openbare ruimte

Concrete regels zijn eenduidige voorschriften die gelden in specifieke situaties, zonder ruimte voor uitzonderingen of maatwerk. Denk hierbij aan verkeersregels of het verplicht scheiden van afval. Uniformiteitsregels bieden duidelijkheid en uniformiteit, ze beperken echter de mogelijkheid om rekening te houden met contextuele factoren zoals locatie, afhankelijkheden, doelmatigheid of financiële consequenties.

In de openbare ruimte – en met name in het openbaar groen – is juist flexibiliteit essentieel. Hier spelen vaak meerdere belangen tegelijk, zoals ecologie, recreatie, veiligheid en leefbaarheid. Star vasthouden aan concrete regels kan leiden tot ontoereikende oplossingen die geen recht doen aan de lokale situatie. Daarom is het belangrijk om ruimte te houden voor maatwerk. Specifieke oplossingen of eisen kunnen beter worden vastgelegd in uitvoerings- of beheerplannen, waarin wél rekening wordt gehouden met de huidige situatie, context en belangenafwegingen ter plaatse.

Door globale beleidsmaatregelen op te nemen die een richtinggevend karakter hebben voor een gezonde leefomgeving is er ruimte om in te spelen op:

- Lokale omstandigheden;
- Nieuwe inzichten en innovaties;
- Andere belangen zoals wegen, woningen, kabels en leidingen etc.;
- Inbreng van bewoners en gebiedspartners;
- Het verrichten van doelmatige handelingen binnen de kaders, bijvoorbeeld maaien op basis van groeisnelheid en biodiversiteit en niet op vaste data, of herinrichting van beplantingsvakken op basis van lokale problematiek binnen klimaat, biodiversiteit of wateroverlast.

b. De gekoppelde uitvoeringsdocumenten en instrumenten

De verdere uitwerking van de beleidskaders zal plaatsvinden bij het opstellen van de gebiedsprogramma's, waarin beheer- of uitvoeringsparagraaf worden opgenomen. Deze beheerparagrafen vormen een solide basis voor

kwaliteitsborging, vergelijkbaar de kwaliteitsnormen uit het huidige IBOR, dat nu dient als fundament voor maatschappelijk gestuurd werken.

Een beheer- of uitvoeringsparagraaf is een geschikt instrument om technische specificaties, beheer- en uitvoeringsrichtlijnen, en afspraken met aannemers vast te leggen. Hierbij wordt direct rekening gehouden met de context en de belangenafwegingen binnen de openbare ruimte, zodat er effectief op kwaliteit gestuurd kan worden. Dit wordt nu ook geborgd in de onderstaande documenten.

- De LIOR (Leidraad Inrichting Openbare Ruimte);
- Beheerplan en meerjarenonderhoudsprogramma (MJOP);
- Gebiedsgerichte uitvoeringsplannen bij herinrichting of nieuwbouw;
- Verankering kwaliteitsborging, Andere manier van werken (Meetlat).

Dit Groenbeleid is dus geen technisch uitvoeringsplan.

3. Op welke manier wordt de uitvoering, juridische borging en participatie verder uitgewerkt?

Uiteindelijk worden de maatregelen opgenomen in de verschillende instrumenten van de Omgevingswet. De beleidsregels en de groenstructuurkaart worden deels juridisch zichtbaar in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De beleidsmatige uitgangspunten worden vertaald naar juridische regels in het Omgevingsplan. Hierdoor krijgt groen een eigen afwegingskader en daarmee een volwaardige plek aan tafel bij het ontwerp van nieuwbouw, gebiedsontwikkeling en herinrichting. Ook kunnen deze beleidskaders worden gebruikt bij vergunningverlening, toetsing en participatie.

Toepasbaarheid in de praktijk

In de praktijk worden de maatregelen dus toepasbaar. Door te werken met principes als “de juiste boom op de juiste plek” kunnen ontwerpers en beheerders binnen duidelijke kaders opereren, zonder dat het beleid te beperkend is. De globale regelgeving stimuleert en nodigt uit tot samenwerking met bewoners, gebiedspartners en marktpartijen. Het biedt ruimte voor initiatieven die passen binnen de beleidsdoelen.

4. Hoe past het Groenbeleid binnen de instrumenten van de Omgevingswet en wat willen we ermee bereiken?

Het Groenbeleid is geschreven met een oog op de instrumenten van de Omgevingswet. Het vraagt ons om niet meer alleen te denken vanuit losse onderdelen, zoals een weg of een park. In plaats daarvan moeten we kijken naar het geheel: een gezonde en prettige leefomgeving voor iedereen. We moeten samenwerken aan één duidelijk doel. Dat betekent dat we integraal moeten werken: verschillende onderdelen, zoals gezondheid, natuur en klimaat, moeten samen worden bekeken. Dit helpt om keuzes in de beheer en uitvoering te onderbouwen en te prioriteren.

a. IBOR

Het Groenbeleid vormt een thematische verdieping van het kader dat is neergelegd in het IBOR. Deze verdieping realiseren we onder andere door:

- De kernwaarden uit het IBOR, zoals biodiversiteit en klimaatadaptatie, te benoemen en te vertalen van maatschappelijke opgaven naar vijf kernwaarden;
- De structuur van het IBOR te volgen en deze verder uit te werken voor het thema groen;
- Het Groenbeleid te verbinden met andere relevante documenten, zoals de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) en de beheerplannen.

b. Relatie met de Omgevingsvisie

Het Groenbeleid sluit aan bij de uitgangspunten die de Raad heeft vastgesteld in de Omgevingsvisie Uithoorn 2040: integraal, gebiedsgericht en toekomstbestendig. Het concretiseert de ambities, zoals “Groen en blauw omarmen” en “Gezond en veilig leven”.

Toegevoegde waarde van het Groenbeleid:

- Verbindt visie, beleid en uitvoering;
- Versterkt de positie van groen bij ruimtelijke ontwikkelingen;
- Biedt ruimte voor samenwerking en participatie;
- Vormt een stevig fundament voor een gezonde, aantrekkelijke leefomgeving.

c. Wat is de meerwaarde van deze aanpak?

De gemeente Uithoorn is bezig om integrale gebiedsprogramma's en het Omgevingsplan op te bouwen. Hoe de instrumenten moeten worden opgebouwd met de bestaande documenten is een puzzel en daarom is dit een transitiefase. De opzet van het Groenbeleid biedt een fundament voor de transitiefase naar de instrumenten van de omgevingswet. De voordelen zijn;

- Het zorgt voor samenhang tussen visie, beleid en uitvoering;
- Het biedt duidelijke richtlijnen voor inrichting, beheer en samenwerking;
- Het maakt het mogelijk om flexibel in te spelen op veranderingen;
- Het sluit aan bij de Omgevingswet en kan juridisch worden vastgelegd. Het stimuleert samenwerking met bewoners en andere partijen.

Op 20 augustus werd ambtelijk gesproken met de Groengroep Uithoorn. Daarbij werd hun input voor de commissie van 12 mei 2025 besproken.

In een waardevol en prettig gesprek werd besproken dat De Groengroep Uithoorn achter de volgende hoofddoelstelling staat:

"Het openbaar groen en het groenblauwe netwerk worden toekomstbestendig versterkt en ontwikkeld voor een aantrekkelijke, gezonde, veilige en duurzame leefomgeving. Hiermee krijgt groen een gelijkwaardige benadering in de afweging om te komen tot een waardevolle inrichting van de openbare ruimte"

In dit ambtelijke gesprek is aangegeven dat de gemeente het prettig zou vinden de Groengroep nauw te betrekken bij het vervolg, waarbij dan hun expertise en kennis kunnen worden ingebracht.

De laatste jaren vond er slechts overleg plaats op praktisch niveau, met uitvoerende krachten van DUO+. Afgesproken is dat er binnenkort een eerste gesprek met de wethouder plaats zal vinden.

Conclusie

Het college heeft met waardering kennisgenomen van het advies van de Groengroep Uithoorn en de voorstellen van de fracties. De zorgen van de commissie over het ontbreken van detailmaatregelen zijn begrijpelijk, maar de gekozen werkwijze biedt juist de ruimte voor flexibiliteit, toekomstgericht en samen met de samenleving te werken aan een groen en leefbaar Uithoorn. Dit alles binnen de kaders zoals door u als Raad zijn vastgesteld in de Omgevingsvisie Uithoorn 2040 en het IBOR.

Na zorgvuldige afweging is besloten om de voorgestelde aanscherping op het gebied van klimaatadaptatie niet over te nemen. Tijdens interne besprekingen is gekeken naar de inhoud van het beleidsstuk en de mogelijkheden binnen de Omgevingswet. De conclusie is dat de voorgestelde, concrete maatregelen niet passen bij het karakter en doel van dit beleidsdocument.

Het college vindt klimaatadaptatie en een toekomstbestendige leefomgeving belangrijk. Tegelijkertijd is het nodig om ook ruimte te houden voor andere belangen, zoals woonbehoeften, wensen van inwoners en de energietransitie. Door vast te houden aan het oorspronkelijke beleidsstuk, blijven de beleidskaders stevig en duidelijk. Deze kaders bieden voldoende houvast om bij te dragen aan vergroening, leefbaarheid én klimaatadaptatie in Uithoorn. Het helpt het ontwikkelen van de op te stellen gebiedsprogramma's.

De inhoudelijke voorgestelde maatregelen van de Groengroep Uithoorn worden toegepast wanneer dat passend is voor een specifiek gebied of locatie. De afweging hierover ligt bij het beheer en de uitvoering, binnen de kaders van het beleid.

Het Groenbeleid wordt daarom ongewijzigd ter besluitvorming aan de raad aangeboden. De gemeenteraad wordt geïnformeerd bij de verdere uitwerking. De komende jaren richt de gemeente zich op:

Groen inzetten als volwaardige thema bij beheer, onderhoud en gebiedsontwikkeling met daaruit volgende acties:

- Versterking van groenstructuur;
- Verbetering van beheer en onderhoud;
 - o Actualiseren groenbeheerplan

- Bomenbeheerplan opstellen
- Juridische borging in het Omgevingsplan;

Zo wordt het beleid vertaald naar de praktijk en ontstaat een toekomstbestendige, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving waarin groen een volwaardige plek inneemt.

Voor de raad komen er voor het groen dus na dit besluit geen andere besluitenmomenten meer. Dat is volgend jaar in 2026 weer aan de orde als de omgevingsvisie geactualiseerd gaat worden op inhoudelijke thema's waarbij de raad de huidige kaders en uitgangspunten indien gewenst kan wijzigen.

Middels dit raadsbericht is toezegging T-205 afgedaan.